

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/217223,Wystawa-IPN-oraz-uroczystosc-w-65-rocznice-obrony-Krzyza-Nowohuckiego.html>
10.03.2026, 22:33

Wystawa IPN oraz uroczystość w 65. rocznicę obrony Krzyża Nowohuckiego

Przed kościołem Najświętszego Serca Pana Jezusa na os. Teatralnym w Nowej Hucie (ul. Ludźmierska 2) można oglądać wystawę IPN, zatytułowaną „Krzyż – symbol wiary i wolności”. 27 kwietnia 2025 r. w 65. rocznicę obrony Krzyża Nowohuckiego, dyrektor krakowskiego IPN dr hab. Filip Musiał złożył kwiaty pod pomnikiem Krzyża, przy kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa na os. Teatralnym w Krakowie.

27.04.2025

W obecności metropolity krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego 12 kwietnia 2025 r. wystawę otworzyli dyrektor krakowskiego oddziału Instytutu dr hab. Filip Musiał i proboszcz parafii ks. kanonik dr Andrzej Scaber. Po inauguracji wystawy odprawiono mszę świętą.

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

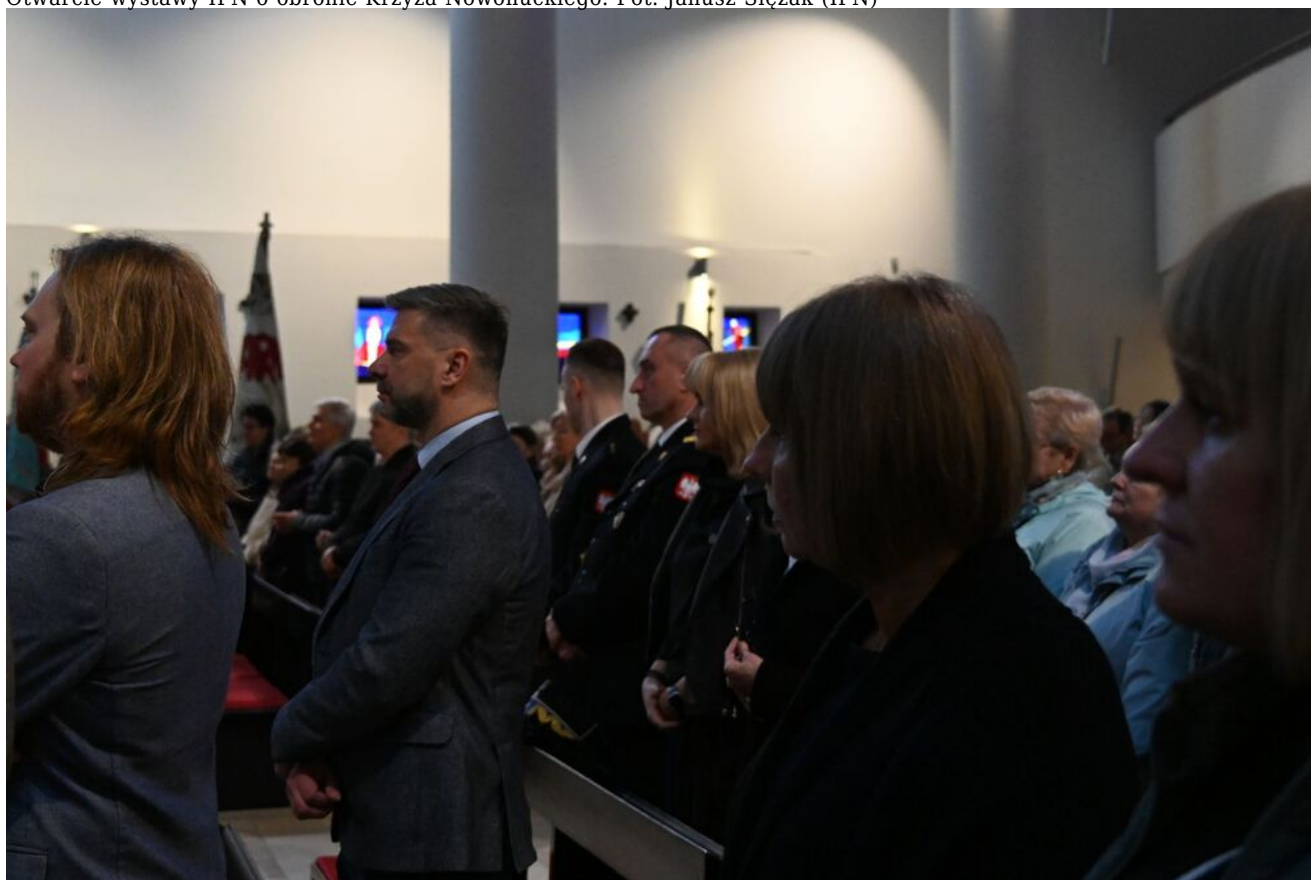
Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

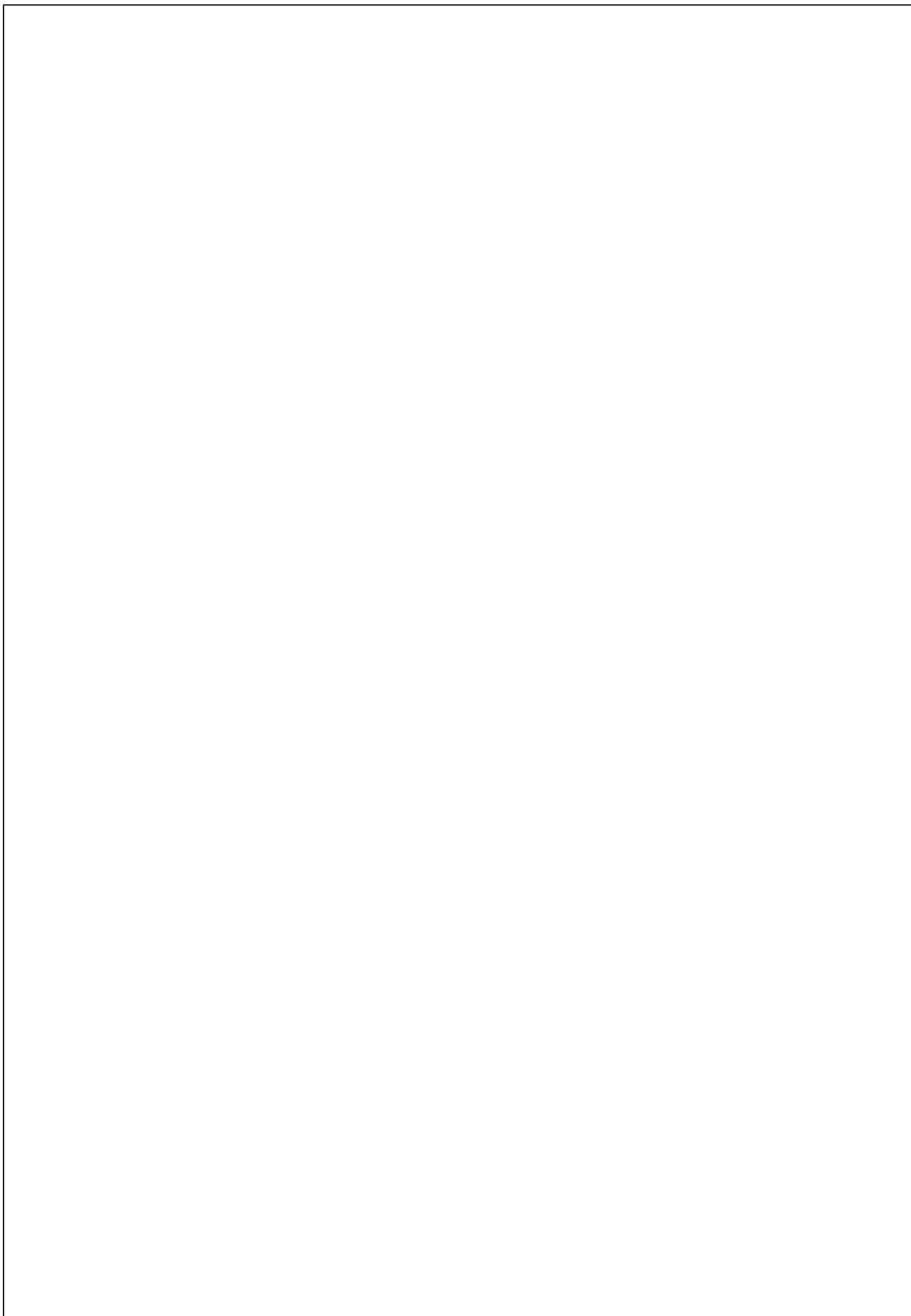
Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Otwarcie wystawy IPN o obronie Krzyża Nowohuckiego. Fot. Janusz Słezak (IPN)

27 kwietnia 2025 r. w uroczystości pod pomnikiem Krzyża, przy kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa na os. Teatralnym w Krakowie wzięli udział mieszkańcy Nowej Huty, świadkowie tamtych wydarzeń, środowiska patriotyczne, proboszcz parafii ks. kanonik dr Andrzej Scaber oraz Janina Kantorowicz, jedna z pierwszych obrońców krzyża w 1960 r.

Pracownicy krakowskiego IPN: dr Andrzej Malik i dr Paweł Mazur wygłaszali tego dnia prelekcje po porannych i południowych mszach świętych w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa.

Obrona Krzyża Nowohuckiego

W czasach stalinowskich władze usiłowały uczynić z Nowej Huty wzorcowe, komunistyczne miasto bez Boga. Jednak po październikowej odwilży wydały wstępną zgodę na budowę pierwszego kościoła w dzielnicy, u zbiegu ówczesnych ulic Marksa i Majakowskiego. W tym właśnie miejscu stanął drewniany krzyż. Kres gomułkowskich reform i zaostrenie kursu wobec Kościoła sprawiły, że po trzech latach zgodę na kościół w Nowej Hucie cofnięto.

27 kwietnia 1960 r. robotnicy przystąpili do demontażu krzyża, ale w jego obronie stanęli mieszkańcy Nowej Huty. Protest, który przerodził się w kilkunastogodzinne walki uliczne, zakończyła brutalna akcja milicjantów i oddziałów ZOMO. Funkcjonariusze użyli gazu łzawiącego i ostrej amunicji. Ranili co najmniej sześć osób, zatrzymali blisko 500, a władze skonfiskowały pieniądze zbierane przez mieszkańców dzielnicy na budowę świątyni.

Prawie 90 osób sądy skazały na kary od sześciu miesięcy do pięciu lat więzienia, prawie 120 zostało ukaranych przez kolegia ds. wykroczeń grzywnami, a cztery inne – jedno- i dwumiesięcznymi aresztami. Kilkudziesięciu ludzi zwolniono z pracy.

Dzięki staraniom metropolity krakowskiego kard. Karola Wojtyły w 1967 r. w Nowej Hucie rozpoczęła się jednak budowa pierwszej świątyni – kościoła Arka Pana. W miejscu oddalonym od pierwotnego o kilkaset metrów. 27 kwietnia 1991 r. nazwę ul. Majakowskiego zmieniono na Obrońców Krzyża.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Kraków

Kraków

Kościół, Opozycja w PRL, PRL

Wystawa